

*O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi
Vazirligi*

*Namangan tuman xalq ta'limi bo'limiga qarashli
25 -sonli maktabining
VI "D" sinf rahbari*

***SAYYORA SULAYMANOVANING
"Konstitutsiya-oliy qomusim"***

mavzusida o'tkazgan tadbir

Ssenariysi

Konstitusiyam-oliy qomusim Adabiy kecha ssenariysi

Tadbir o`tkaziladigan joy bayramona bezatilgan. CHor atrofga Konstitusiyamizga bag`ishlangan shiorlar, devoriy gazetalar ilib qo`yilgan. SHuningdek, siyosiy adabiyotlar, o`quvchilarning qomusimiz haqida yozgan ma`ruzalari, ijodiy ishlari ko`rgazmasi tashkil etilgan.

(Magnitofon tasmadan Vatan haqidagi kuy taraladi va sahnaga adabiy kecha tashkilotchisi chiqadi).

O`qituvchi: - Qo`lingda erk boshda yalov, tilingda surud,
Vataning bor, bola-bog`chang, or-nomusing bor.
O`zbekiston deb atalgan muqaddas hudud,
O`z Davlating, Mamlakating, o`z Qomusing bor.

Assalomu alaykum, aziz va hurmatli mehmonlar, ota-onalar, hamkasblar va o`quvchilar! o`lkamiz bo`ylab yana shodiyona. Bu yil O`zbekiston Respublikasi Konstitusiyasining qabul qilinganiga 16 yil to`ladi. SHu munosabat bilan barchangizni chin qalbimdan tabriklayman va tadbirimizni ochiq deb e`lon qilaman.

(Zalda magnitofon tasmasiga yozilgan ohanrabo kuy yangraydi. Sahnaga adabiy kechani olib boruvchi qiz va yigit chiqib keladi).

Qiz: Assalomu alaykum, hurmatli mehmonlar, aziz ustozlar!

Yigit: Assalomu alaykum, qadrlı maktabdoshlar!

Qiz: Sening bitik yuling kurashdir yiroq.

Bir bobing To`maris ko`targan chiroq,

YOzdi bir bobingni qon bilan SHiroq,

Ey, mening o`zligim - g`urur, nomusim,

Konstitusiyam - oliy Qomusim.

Yigit:

Sening manzilingni ko`zlagan karvon,

G`aznaviy, Temuriy, Boburiy davron,

U karvon boshida Navoiy sarbon,

Ey, mening o`zligim — g`urur, nomusim,

Konstitusiyam — oliy Qomusim.

Qiz: Mustaqillik Ona-Vatanimizga o`ziga xos chiroy, yangilanish baxsh etdi. Dunyo mamlakatlari orasida “Jannatmakon yurt” nomiga ega bo`ldi.

Yigit: Ana shunday unutilmas tarixiy voqealardan biri 1992 yil 8 dekabrda o`n ikkinchi chaqiriq, O`zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining o`n birinchi sessiyasida mustaqil o`zbekiston Respublikasi Konstitusiyasining qabul qilinishidir. Bu sana tariximizga zarhal harflar bilan bitib qo`yildi.

Qiz: O`zbekiston taraqqiyot yo`lida bir necha yutuqlarni, yangiliklarni qo`lga kiritib, o`z oldiga qo`ygan maqsadi, ya`ni rivojlangan suveren demokratik davlatni barpo etish masalasini hal qilib, o`z yo`lini tanlab bo`ldi.

Yigit: Demokratlashtirish jarayoni davlat hokimiyatining shunday tashkil etilishini nazarda tutadiki, u hokimiyatdagi barcha bo`g`inlarning uyg`un faoliyati bilan ajralib turadi, qonunning ustunligi, fuqarolarning jamiyat va davlat ishlarini hal etishdagi faol ishtiroki orqali ularning huquq va erkinliklari kafolatini ta`minlaydi.

Qiz: Mustaqil O`zbekistonning Konstitusiyasi, Prezidentimiz qayd etganidek, o`zining tub mohiyati, falsafasi, g`oyasiga ko`ra yangi hujjatdir. Undagi g`oya va prinsiplar fuqarolik jamiyatini va huquqiy davlatni shakllantirishga asos qilib olingan.

Yigit: Asosiy Qomusimizda xalq hokimiyatining real omillari ko`rsatib berilgan. Chunki hammamizga ma`lumki, davlatimizda amalga oshirilayotgan barcha ishlar, siyosiy-iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy islohotlarning hammasi xalq, inson manfaatlari, uning turmush tarzini yaxshilashga xizmat qiladi. Har bir kunimizning baxtli, dasturxonimiz to`kin, xonadonimiz yopyg` bo`lishining negizini tashkil etadi.

(Abdulla Oripov so`zi va Baxrullo Lutfullaev musiqasi asosida yaratilgan “Vatan” qo`shig`ini havaskor o`quvchilar xori ijro etadilar).

Qiz: Hozirgi Konstitusiyaning yozilishida bir necha bor amalda sinalgan, tarixiy va zamonaviy tajribalar va masalalar inobatga olinib, puxta va chuqur munozaralardan keyingina xalq muhokamasiga havola etilgan.

Yigit: Tarixdan bizga ma`lumki, Turk hoqonligi davrida, ya`ni VI-VII asrlarda maxsus “Qonunnoma” yozilgan. Qonunlar juda mukammal bo`lsa-yu, lekin ularning ijrochilari - mansabdorlarning odob-axloqi va ish yuritish uslubi past bo`lsa hamda zo`ravonlikka va adolatsizlikka yo`l qo`yilsa, u vaqtda mamlakatning inqirozga uchrashi turgan gap.

Qiz: Bu tarixiy va badiiy asarlarda, maxsus tavsiyanomalarda va qonun-koidalarda o`z ifodasini topdi. Masalan, YUsuf Xos hojib o`zining “Qutadg`u bilig” asarida mansabdorlar o`z burchlarini qanday bajarishlarini quyidagicha ta`riflaydi;

Nima der, eshitgin bilimli so`zin,

Tuta olmaydi elni zolim ko`p uzun.

YOnar o`t, misol zulm, yoqar, kuydirar,

Adolat suv erur - ne`mat undirar.

Elga bosh bo`layin desang, to abad,

Odil bo'l, elingni asragin faqat.

Yigit: YUsof Xos hojibning o'g'itlaridan ko'p asrlardan buyon jamiyatni boshqarishda qonun-qoida sifatida keng foydalanildi. Uning o'g'itlari hozirda ham o'z ahamiyatini yo'qotgani yo'q.

Qiz: Hozirgi Konstitusiyamizning zaminida "Qutadg'u bilig" va undan keyin yozilgan qonun-qoidalar ham mujassam. Masalan, "Temur tuzuklari", Xondamir (1474-1535) tomonidan bitilgan "Qonuni humoyun" shular jumlasidandir. Ularning orasida, ayniqsa, "Temur tuzuklari" o'zining takomillashganligi va hayotbaxshligi bilan katta ahamiyatga molikdir.

Yigit: Barchamizga tarixdan ma'lumki, ulug' bobomiz, Sohibqiron Amir Temur 1370 yili kuchli markazlashgan davlat tuzib, xalq turmush tarzini yaxshilash uchun kurashgan va bir necha islohotlar o'tkazgan. "Kuch – adolatdadir" degan aqida Amir Temurning doimiy shiori, oldiga qo'ygan masala va rejalarining kaliti hisoblangan.

Qiz: Bobomiz Alisher Navoiy esa insonni butun borliqning ko'rki va sharafi deb ulug'laydi. Uning manfaatiga, haq-huquqlariga rahna soluvchi nopoklik, johillik, baxillikni qoralaydi. SHoirning fikricha, inson hayotini jamiyat uchun foydali bo'lgan ishga bag'ishlashi lozim. U orzu qilgan komil inson timsolini o'zida mujassam etgan kishi, o'z hatti-harakatiga mas'ulligini, huquqlarini va burchini anglaydi. Boshqa insonlar manfaati va huquqlarini hurmat qiladi. Bu esa yuksak huquqiy ma'naviyatdir.

(Norali Allanazarov so'zi va xalq musiqasi asosida yaratilgan "Vatanimni kuylayman" qo'shig'ini havaskor o'quvchi ijro etadi, ashulaga raqs ham sahnalashtirish mumkin).

Yigit: O'zbekiston Respublikasining davlat tili - o'zbek tilidir.

Ona tilim, jon tilim,
Sen o'zingsan jon-dilim.
YUragimning to'rida
Sayrab turgan bulbulim.

Qiz: Mustaqil O'zbekistan Respublikasimning o'z hududiy chegarasi, Konstitusiyasi, mudofaa kuchlari va milliy valyutasi bo'lishi bilan birga u qonun bilan tasdiqlanadigan o'z davlat ramzlariga ega bo'ldi.

Ko'ngilda ochilar Vatan degan bog',
YUrakda yuksalar g'urning tog'i -
Bashar osmonida hilpiragan chog'
Ona - O'zbekistan bayrogi.

Yigit: Dunyoda dunyosi
Bordir bu yurtning,

Xumosi — Tug'rosi

Bordir bu yurtning.

Qiz: Har sahar yangragan

Ulug` Madhiyam,
Har satri hikmatga
To`liq Madhiyam.
Eng go`zal qo`shig`i
Ozod elimning,
Muqaddas Madhiyam,
Qutlug` Madhiyam!

Yigit: Tabiiyki, har qanday davlatning obro`-e`tibori Konstitutsiya hisoblanadi. CHunki u davlatni, millatni dunyoga tanituvchi bosh qonundir.

Qiz: U inson qadr-qimmati, davlatning jamiyat manfaatlariga xizmat qilishi lozimligi to`g`risidagi ijtimoiy tafakkurining muhim yutuqlarini o`zida mujassam-lashtirganligi besabab emas. SHuning uchun dunyodagi eng rivojlangan davlat ham, fuqaro ham o`z qonuniy manfaatlarini, kelajagini Konstitutsiyasiz tasavvur eta olmaydi. Konstitutsiyamizni xalqimiz tafakkuri va ijodining mahsuli desak, mubolag`a bo`lmaydi.

Yigit: Konstitutsiya inson manfaatlarini ko`zlovchi yuksak tayanch, fuqarolarning huquqlarini himoya qilishda asosiy mezondir. Bugungi kunda uni o`rganish, mazmun-mohiyatini to`la anglash va unga qat`iy amal qilish har birimiz uchun zaruriy vazifadir.

Qiz: yoshlar Konstitutsiyaning mohiyatini qay darajada tushunib yetmoqda va unga qanday amal qilmoqda? Ana shuni bilish maqsadida o`quvchilarga bir necha savollar bilan murojaat etamiz.

(Sahnaga 5-6-sinf o`quvchilari taklif qilinib, ularga Konstitutsiyamizning moddalaridan savollar beriladi. Belgilangan vaqt ichida savollarga aniq javob berib va uni to`g`ri sharhlay olgan o`quvchilar rag`batlantiriladi).

Yigit: Albatta, oldimizda turgan barcha muammolar o`sib kelayotgan yosh avlodning huquqiy ongini, tafakkurini tarbiyalash bilan hal qilinadi. Prezidentimizning “Farzandlarimiz bizdan ko`ra bilimli, kuchli, dono va albatta baxtli bo`lishlari kerak” degan so`zlarida ham juda katta ma`no mujassam. SHunday ekan, biz - yoshlar yurtimiz tinchligi, Vatanimiz ravnaqi, xalqimizning farovonligi uchun butun aql-idrokimizni, kuch-quvvatimizni sarflashimiz joiz.

Qiz: Dunyoning tilagi, samari ham biz,
Aql ko`zin qorasi - javhari ham biz.
To`garak jahonni uzuk deb bilsak,
SHaksiz uning ko`zi - gavhari ham biz.

O`qituvchi: Konstitutsiya jahon andozasida yozilgan, ilg`or va takomillashgan Qomusdir. U huquqiy-demokratik davlatning eng asosiy qonuni hisoblanadi. Konstitutsiyamizning qanchalar mukammal ishlab chiqilishi, mamlakatda amal qilinishi va, ayniqsa, xalq manfaatlariga xizmat qilayotganligi yurt-doshlarimizning ertangi kuni porloqligidan dalolat beradi. U mustaqillik, ozodlik va xalqparvarlik g`oyalari bilan sug`orilib, kelajakda O`zbekistonning buyuk davlatga aylanishini ta`minlashga kodirdir.

Tenglarning ichida bugun teng o`zim,
Jahoniy to`nlarga yoqa, yeng o`zim,
Dunyolar bag`rimda, bag`ri keng o`zim,
Ey, mening o`zligim - g`ypyp, nomusim,
Konstitusiyam - oliy Qomusim.

Hurmatli mehmonlar, ustozlar va aziz o`quvchilar! “Konstitusiyam – oliy Qomusim” deb nomlangan adabiy kechamizni (Mahmudjon Dadaboev she’ri va musiqasi asosida yaratilgan) “Ona diyor madhi” qo`shig`i bilan (havaskor o`quvchilar xori ijro etadi) yakunlaymiz.

